

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

29.05.2023. – 02.06.2023

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 05.06.2023. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 29.05.2023. – 02.06.2023.

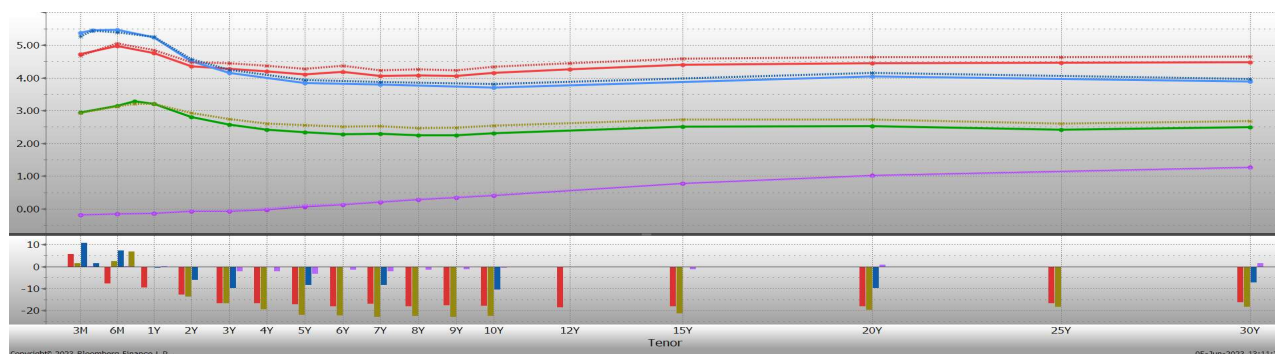
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	26.5.23	-	2.6.23	26.5.23	-	2.6.23	26.5.23	-	2.6.23	26.5.23	-	2.6.23
2 године	2.94	-	2.80	4.56	-	4.50	4.49	-	4.36	-0.06	-	-0.07
5 година	2.56	-	2.34	3.93	-	3.84	4.28	-	4.10	0.11	-	0.08
10 година	2.54	-	2.31	3.80	-	3.69	4.33	-	4.16	0.42	-	0.41

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	26.5.23	-	2.6.23
3 мјесеца	2.953	-	2.975
6 мјесеци	3.120	-	3.145
1 година	3.219	-	3.226

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 02.06.2023. године (пуне линије) и 26.05.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Током протекле седмице забиљежена је прилична корекција приноса обвезница еврозоне наниже, те су исти смањени дуж цијеле криве. Приноси њемачких обвезница су смањени између 14 и 23 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 13 и 38 базних поена. Један од најбитнијих фактора на тржишно расположење имале су вијести о коначном усвајању договора о питању горње границе задужења у САД. Поред тога, објављени су подаци о инфлацији за еврозону који су указали на већи пад стопе инфлације од очекиване (најнижи од фебруара 2022. године), што је повећало шпекулације да би ЕЦБ могла бити близу краја циклуса повећања каматних стопа. Ипак, већи број званичника ЕЦБ је и након објављених података остао при мишљењу да је инфлација још увијек и даље далеко од задовољавајућег нивоа, односно да је потребно наставити са повећањем каматних стопа како би се вратила на циљаних 2%. Тако је њих неколико изјавило да би ЕЦБ могла повећати каматне стопе за по 25 базних поена на наредне двије сједнице које се одржавају у јуну и јулу.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

У извјештају о финансијској стабилности ЕЦБ је навела да би тржишта у еврозони могла да буду суочена са „стресом ликвидности“ услјед повећане економске неизвјесности, нормализације монетарне политике и строжих финансијских услова. У овом извјештају наглашено је да су у регији еврозоне симултано погоршани услови ликвидности на тржишту и ликвидности финансирања од почетка 2022. године. Наведено се сматра необичним, те се наводи да је ликвидност тржишта сада на толико ниском нивоу као што је била на почетку пандемије почетком 2020. године.

Потпредсједник ЕЦБ De Guindos је изјавио да би европске банке требало да избјегавају превелика плаћања вишка капитала својим дионичарима, након турбуленција забиљежених на другим банкарским тржиштима које су негативно утицале на изгледе ове индустрије. Додао је да је капитал кључан и да ликвидност све више добија на значају.

Премијер Шпаније Pedro Sanchez је најавио да ће распустити Парламент и позвати на одржавање пријевремених избора за 23. јули, након што је његова Социјалистичка партија доживјела тежак пораз на регионалним и локалним изборима.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП – Француска (Q/Q) финал.	0,2%	0,2%	0,0%
2.	БДП – Финска (Q/Q) финал.	-	0,2%	-0,6%
3.	БДП – Италија (Q/Q) финал.	0,5%	0,6%	-0,1%
4.	БДП – Белгија (Q/Q) финал.	0,4%	0,5%	0,1%
5.	БДП – Ирска (Q/Q) финал.	-2,7%	-4,6%	-0,1%
6.	Монетарни агрегат М3 – ЕЗ (Г/Г)	АПР	1,9%	2,5%
7.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим).	МАЈ	6,1%	7,0%
8.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	МАЈ	5,3%	5,6%
9.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим).	МАЈ	6,3%	7,6%
10.	Стопа инфлације – Француска (прелим).	МАЈ	6,0%	6,9%
11.	Стопа инфлације – Холандија (прелим).	МАЈ	6,8%	5,8%
12.	Стопа инфлације – Аустрија (прелим).	МАЈ	-	9,7%
13.	Стопа инфлације – Италија (прелим).	МАЈ	8,1%	8,7%
14.	Стопа инфлације – Шпанија (прелим).	МАЈ	2,9%	3,8%
15.	Стопа инфлације – Белгија	МАЈ	5,2%	5,6%
16.	Индекс економског повјерења – ЕЗ	МАЈ	96,5	99,0
17.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (финал.)	МАЈ	-17,4	-17,5
18.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г)	АПР	-8,6%	-5,8%
19.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	АПР	2,7%	5,6%
20.	Малопродаја – Шпанија (Г/Г)	АПР	5,5%	9,9%
21.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г)	АПР	-4,3%	-3,4%
22.	Обим малопродаје – Ирска (Г/Г)	АПР	7,5%	8,9%
23.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г) прелим.	АПР	-3,1%	-4,4%
24.	Индустријске продаје – Италија (Г/Г)	МАР	4,3%	7,2%
25.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	АПР	1,3%	-0,1%
26.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	АПР	2,1%	0,8%
27.	Стопа незапослености – ЕЗ	АПР	6,5%	6,6%
28.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у '000)	МАЈ	-49,3	-73,9

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили смањење дуж цијеле криве, посебно на крајњем дијелу. Посматрани период је обиљежен дешавањима око постизања коначног споразума за суспензију горње границе задужености. Наиме, након договора између председника Bidena и председника Представничког дома McCarthy, споразум је изгласан прво на Конгресу, а потом од стране Сената САД. Посљедња карика у низу је потписивање истог од стране председника Bidena протеклог викенда. Споразум укључује одредбе као што су ограничавање потрошње у буџетима за 2024. и 2025. годину, враћање неискориштених средстава предвиђених за пандемију Ковида, убрзавање процеса издавања дозвола за одређене енергетске пројекте и провођење додатних радних захтјева за програме помоћи у храни.

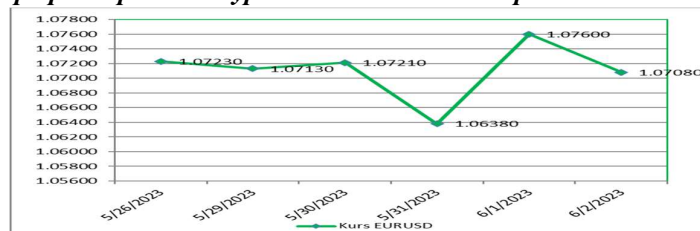
Гувернер Феда и кандидат за потпредседника Jefferson је сигнализирао да је Фед оријентисан према паузирању циклуса повећавања референтне каматне стопе на сједници овог мјесеца, али то „не треба тумачити као да је достигнут врхунац“. Jefferson је додао да било каква одлука Феда да референтну каматну стопу одржи стабилном на предстојећем састанку не би се требала схватити као да је Фед завршио са поштравањем монетарне политике. Председница Феда из Clevelanda Mester је изјавила да не види „увјерљив разлог“ за паузирање повећања каматних стопа, посебно након договора о ограничењу дуга. Mester је истакла да као једини разлог за паузирање циклуса повећања види екстремну волатилност тржишта или неки други шок. Протекле седмице је објављен Федов извјештај о стању америчке економије, познатији као Beige Book, у којем је наведено да је иста показала знакове „хлађења“ у претходним седмицама, с обзиром на то да су запошљавање и инфлација благо попустили. Према извјештају економска активност у САД је генерално мало промијењена у априлу и почетком маја.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа незапослености	МАЈ 3,5%	3,7%	3,4%
2.	Промјена запослених нефармерски сектор	МАЈ 195.000	339.000	294.000
3.	Промјена запослених приватни сектор	МАЈ 168.000	283.000	253.000
4.	Промјена запослених прерађивачки сектор	МАЈ 5.000	-2.000	10.000
5.	Индекс потрошачког повјерења	МАЈ 99,0	102,3	103,7
6.	АДП промјена броја запослених	МАЈ 170.000	278.000	291.000
7.	Потрошња грађевинског сектора (М/М)	АПР 0,2%	1,2%	0,3%
8.	МБА апликације за хипотекарне кредите	26. мај -	-3,7%	-4,6%
9.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	27. мај 235.000	232.000	230.000
10.	Континуирани захтјеви незапослених	20. мај 1.800.000	1.795.000	1.789.000
11.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	МАЈ 48,5	48,4	50,2

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0723 на ниво од 1,0708.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Влада Велике Британије трага за начинима којима ће ограничити цијене у супермаркетима за основне животне намирнице, попут млијека и хљеба, с обзиром на то да трошкови основних животних намирница настављају да расту двоцифреним бројем. Премијер Сунак је истакао да ће разговарати са представницима супермаркета како би се постигао сличан договор као у Француској гдје главни малопродавци наплаћују „најнижи могући износ“. Велика Британија тренутно има највећи раст цијена хране у западној Европи, те су ове цијене у прошлој години повећане за 19%, што је највећи раст од 70-их. Малопродајни конзорциј у Великој Британији сматра да су високе цијене хране резултат високих цијена енергије, транспорта и рада, као и већих цијена који се плаћају прерађивачима и фармерима.

Профитабилност приватних небанкарских институција у Великој Британији је током IV квартала 2022. године остала стабилна, што је сигнал да корпоративне профитне маргине нису биле, те које су утицале на раст инфлације. Агенција за статистику Велике Британије је објавила вијест да су компаније забиљежиле стопу нето поврата од 9,8%, што је исти податак који је забиљежен у кварталу раније и уједно је испод пандемијских нивоа.

ВоЕ се суочава са све упорнијим изазовима у борби са темељном инфлацијом у поређењу са другим земљама, сматра Мaпп која је члан MPC ВоЕ. Мaпп је нагласила да јаз између инфлације, која укључује и цијену енергије и темељне инфлације која искључује волатилне компоненте, је много значајнији у Великој Британији у односу на САД или ЕМУ. Поред тога, скорији подаци показују да је инфлација у Великој Британији износила 8,7% годишње, што је више од очекивања, док је темељна инфлација достигла највиши ниво у посљедњу 31 годину. Као резултат тога, очекује се да ће ВоЕ подузети агресивнији приступ када је у питању рестриктивнија политика како би сузбила инфлацију. ВоЕ је већ повећала референтну каматну стопу 12 пута од децембра 2021. године, док се очекује даљи раст каматних стопа, те тако тржиште очекује да ће референтна каматна стопа ВоЕ премашити ниво од 5,5% до краја ове године.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Nationwide цијене кућа (Г/Г)	МАЈ	-0,5%	0,4%
2.	Нето потрошачки кредити (у млрд GBP)	АПР	1,5	1,6
3.	Одобрени хипотекарни кредити	АПР	53.500	48.700
4.	Монетарни агрегат М4 (Г/Г)	АПР	-	0,3%
5.	PMI прерађивачки сектор F	МАЈ	46,9	47,1

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,86865 на ниво од 0,86001. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2344 на ниво од 1,2453.

ЈАПАН

ВоЈ је током протекле седмице извјестила о рекордној нето добити коју је остварила током прошле фискалне године, дјелимично због растућих прихода на основу камата које су остварене на масивну количину обвезница које држи ВоЈ и депозита у иностраној валути. Нето приход ВоЈ се повећао на рекордних 2,09 билиона JPY (14,9 мијарди USD) на крају фискалне године која се завршила у марту, наведено је у саопштењу ВоЈ. ВоЈ, Министарство финансија и Агенција за финансијске услуге су најавили хитан састанак, узрокујући тиме шпекулације да ће састанак водити ка интервенцији ВоЈ како би се ублажило недавно слабљење JPY. Замјеник министра финансија за међународне послове Канда је изјавио да помно прате кретање JPY и да ће на одговарајући начин реаговати уколико буде било потребно. Гувернер ВоЈ Уеда је изјавио да ће ВоЈ стрпљиво одржавати ултрастимулативну монетарну политику будући да постизање циљаног нивоа

инфлације од 2% још увијек захтијева континуиране напоре. Уеда је умањио очекивања промјене политике у блиској будућности, предвиђајући јасно успоравање инфлације испод 2% средином фискалне године. Премијер Kishida је изјавио да ће Влада потрошити 3,5 билиона ЈПЈ на политику за јачање наталитета у земљи и да ће издати посебне обвезнице са циљем да попуни предвиђени финансијски јаз јер жели да повећа подршку за наталитет до 2030. године, пошто удио младих у популацији нагло опада. Kishida је додао да ће Влада осмислити конкретне мјере како би осигурала стабилне изворе финансирања до краја године, ефективно одлажући било какву одлуку о финансирању за касније.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа незапослености АПР	2,7%	2,6%	2,8%
2.	Малопродаја (Г/Г) АПР	7,1%	5,0%	6,9%
3.	Индустријска производња (Г/Г) Р АПР	2,0%	-0,3%	-0,6%
4.	Индекс започетих кућа (Г/Г) АПР	-0,8%	-11,9%	-3,2%
5.	Капитална потрошња (Г/Г) I квартал	6,0%	11,0%	7,7%
6.	РМІ индекс прерађивачког сектора F МАЈ	-	50,6	49,5
7.	Монетарна база (Г/Г) МАЈ	-	-1,1%	-1,7%

ЈПЈ је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 150,84 на ниво од 149,76. ЈПЈ је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 140,60 на ниво од 139,92.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

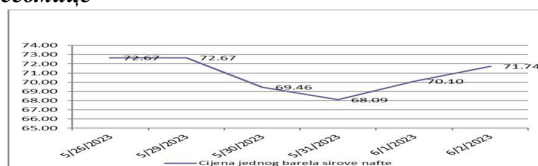
НАФТА И ЗЛАТО

Тржиште нафте у САД је било затворено у понедељак због празника. На отварању тржишта у уторак цијена једног барела сирове нафте је износила је 72,67 USD (67,77 EUR).

На почетку седмице цијена нафте је смањена испод 70 USD по барелу након што су трговци који тргују физичком нафтом сигнализирани да је понуда више него адекватна да задовољи благу тражњу. Bloomberg је објавио WTI листу просјечних мјесечних цијена фјучерса за јуни и јули, која рефлектује биланс понуде сирове нафте у Cushing у Оклахоми, смањену за 29 центи по барелу, што указује на мању потражњу за барелима испорученим у јуну него у јулу. Тржиште фјучерса је, такође, рефлектовало већу понуду у краткорочном периоду. Пад цијене нафте је настављен и средином седмице јер су трговци процјењивали економске изгледе за САД и Кину. Подаци са тржишта рада у САД су били добри, али су слабија прерађивачка производња у Кини и снажан USD наставили да креирају силазне притиске на цијену нафте. Забринутост око опоравка Кине и рестриктивније монетарне политике, заједно са преговорима о горњем нивоу задуживања у САД утицали су на то да се у овој години цијена нафте смањи до 15%. Трговци су очекивали да ће на наредном састанку ОПЕКС+ донијети одлуку да задржи обим понуде, односно да неће уводити промјене. Током трговања у четвртак цијена нафте је коригована на више под утицајем позитивних економских података објављених за Кину и напретка у дијелу преговора о горњем нивоу задуживања САД. Раст цијене настављен је и у петак због оптимизма који је услиједио након што је Сенат одобрио закон о горњој граници дуга.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 71,74 USD (67,00 EUR). Посматрано на седмичном нивоу цијена нафте је смањена за 1,28%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 1.946,46 USD (EUR 1.815,22).

Почетком седмице цијена злата је смањена, те се нашла на најнижем нивоу од средине марта, иако је LME у понедељак била затворена због празника. Током цијеле седмице цијена злата је била под утицајем очекивања постизања споразума у САД о питању горњег нивоа задуживања. О томе се требало гласати у Конгресу, а што би се могло одразити на потрошњу владе и могло би изазвати евентуално рецесију. Иако би пад цијене злата могао потакнути тражњу за овим металом, потенцијални раст каматних стопа, као и снажан USD представљају значајне изазове. До четвртка цијена злата је наставила са благим растом, као резултат процјена економских индикатора за САД, стања преговора око јавног дуга у САД, те даљих корака које би Фед могао да подузме.

World Gold Council је објавио да је тражња за златом од стране централних банака смањена на 228,4 тоне злата у I кварталу, што је за 40% мање у односу на квартал раније. Крајем седмице World Gold Council је објавио истраживање о златним резервама централних банака за 2023. годину у којем је учествовало 57 централних банака. Од укупног узорка 24% очекује да ће повећати златне резерве у наредних 12 мјесеци, док 71% учесника истраживања сматра да неће бити промјене у висини златних резерви, а 3% очекује пад златних резерви у портфељу. Изражен дневни пад цијене злата од преко 30 USD на дневном нивоу је забиљежен у петак након објављених бољих од очекиваних података са тржишта рада САД, а што је у коначници довело до благог повећања очекивања да би Фед на овомјесечној сједници могао повећати каматне стопе.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.947,97 (1.819,17 EUR). У односу на претходну седмицу цијена злата је благо повећана за 0,08%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

